

Siberkondria, COVID-19 Korkusu, Sağlık Kaygısı, Obsesyonlar, Uyku Kalitesi ve Duygulanım: Bir Karışımli Yapısal Eşitlik Modellemesi Yaklaşımı

Doç. Dr. İlhan YALÇIN
Ankara Üniversitesi

Bu projenin amacı, COVID-19 salgını döneminde Türkiye genelinde 18-65 yaş arasındaki bireylerde COVID-19 korkusu, siberkondria, negatif duygulanım, sağlık kaygısı, obsesif-kompulsif belirtiler ve uyku kalitesi arasındaki ilişkilerin incelenmesidir. Bu amaçla, NUTS-1 kriterlerine göre 12 ilden toplam 8276 kişiden veriler toplanmıştır. Araştırmada Hastalıklara Karşı Algılanan Kırılganlık Ölçeği, COVID-19 Korkusu Ölçeği, Siberkondri Şiddeti Ölçeği, Sağlık Anksiyetesi Ölçeği, DepresyonAnksiyeteStres Ölçeği-21, Obsesif-Kompulsif Envanteri-Revize, Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi ve demografik bilgi formu kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde karışımli yapısal eşitlik modellemesi yönteminden yararlanılmıştır. Bu çerçevede, geçerliğı test edilen Pandemi Sağlık Kaygısı Modeli'ne dayalı olarak, gizil profil analizleri aracılığıyla katılımcıların oluşturdukları gizil alt sınıflar tanımlanmıştır.

Elde edilen bulgulara göre, hastalıklara karşı algılanan kırılganlık düzeyi, siberkondria şiddeti, kötü uyku kalitesi, sağlık kaygısı ve obsesif-kompulsif belirtilerle pozitif yönde ilişkili bulunmuştur. Negatif duygulanım ise obsesif-kompulsif belirtiler, COVID-19 korkusu, siberkondria şiddeti ve kötü uyku kalitesi ile pozitif yönde ilişkili bulunmuştur. Ayrıca, COVID-19 korkusunun sağlık kaygısı ile pozitif yönde anlamlı ilişkisinin olduğu tespit edilmiştir. Bunlara ek olarak, siberkondria şiddeti, kötü uyku kalitesi ve obsesif-kompulsif belirtilerle pozitif yönde ilişkiye sahiptir. Karışımli analizsonucunda katılımcıların 6 homojen gizil grupta sınıflanabilecekleri ortaya çıkmıştır. Elde edilen bulgulara göre, hastalıklara yatkınlık değerlendirmeleri kendini enfeksiyondan koruma ve önlem alma düzeyi ile ilişkili olan gruptakiler "Riskten Kaçınan Sağlıklı Grup" olarak; genel olarak psikopatoloji düzeyleri düşük, ancak bununla beraber hastalıklara karşı algıladıkları kırılganlık düzeyleri de düşük olan bireylerden oluşan grup "Tedbir Almayan Sağlıklı Grup" olarak; obsesyonlar, siberkondria, negatif duygulanım, uyku problemleri ve COVID-19 korkuları yaygın olan gruptaki bireyler "Enfeksiyon Obsesyonları Grubu"; sağlık kaygısı ve hastalıklara karşı kırılganlık düzeyleri belirgin olan bireyler "Sağlık KaygısıGrubu" olarak; obsesif-kompulsif

belirtiler dışındaki tüm değişkenlerin belirgin bir şekilde gözlendiği grup, "Negatif Duygulanım Grubu" olarak; ve diğer psikolojik belirtilerle beraber merkezde ciddi düzeyde sağlık kaygısının olduğu grup "Genel Psikopatoloji Grubu" şeklinde adlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: COVID-19 korkusu, siberkondria, negatif duygulanım, sağlık kaygısı, obsesif-kompulsif belirtiler, uyku kalitesi, karışımlı yapısal eşitlik modellemesi